

Odpis z Kroniky obce Záhore za rok 1979

Počasie:

Začiatok roka 1979 a zvlášť prvé dni januára neboli typické pre toto kalendárne obdobie. Prvý týždeň v roku zväčša pršalo, pôda ostávala nadalej nezamrznutá. Asi po dvoch týždňoch daždivého počasia nastáva zmena, začína mrznúť, padat sneh. Tento sa nielen udrží, ale stále pribúda. Tri týždne januára pretrvávajú silné mrazy, ktoré dokonca pokračujú až do polovice februára. Vrstvy snehu sa zväčšujú a narastajú tak, že aj posledné februárové dni sú poznamenané týmto, pre našu oblasť netypickým javom. Začiatok marca sa sice prejavil slnečnými, pomerne teplými dňami, no toto netrvá dlho a i keď sneh zväčša zmizol, nedá sa hovoriť o peknom otvorení jari. Po dvadsiatom marci opäť začalo snežiť. Hoci sa sneh udržal len pár dní, predsa stihol pokaziť plány polnohospodárov, ktorí už začali so sejbou. V apríli nastáva čiastočné zlepšenie počasia, no ešte stále je dosť chladno, často prší. Veľká noc je špatná. Počasie stále studené, aj ku koncu mesiaca sú denné teploty len +6 až +8°C.

Máj začal veľmi pekne. Rovnako pekný a dobrý čas sa udržal i cez letné mesiace, no vegetácia už bola značne oneskorená pre pozdný začiatok jari. Aj keď bolo úsilie polnohospodárov zlým počasím vystupňované do maxima, tento slabý rok, ovplyvnený zlým počasím, sa predsa len prejavil i v polnohospodárskych výsledkoch.

Prvý sneh napadol už 10. novembra. Samozrejme, pomaly s a spustil, nastáva obdobie plušte a dažďa so snehom. Začiatok decembra je veľmi studený. Nočné mrazy sa pohybujú okolo -15 až -18°C. Predčasné sneženie značne zdržiavalo oneskorené jesenné práce ako zber cukrovej repy i kukurice. Orie sa i v snehu. Sviatky pokoja - Vianoce-sú blatisté. Príslovie „Katarína na blate-Vianoce na lade“ sa neuplatňuje.

Opis obce:

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, i v tomto roku sa prudko vzráhalo súkromná výstavba rodinných domov. Novovzniknuté manželstvá už po niekoľkých mesiacoch spoločného života sa usilujú za pomoc svojich rodičov a príbuzných osamostatniť sa, a preto začínajú so stavbou domu.

Nadalej sa stavajú domy veľké, rozľahlé, moderné, s balkónami a terasami-

Medzi stavebníkov, ktorí sa nastúhali do novovybudovaného, prípadne úplne zrenovovaného domu, patrili v Záhorciach Ján Sabo, Ján Balík, Samuel Goda, Jozef Keťko.

V Seleštanoch to bola rodina Vojtecha Huťana, Ladislava Fábryho a Jána Vajsa.

Postupne dedina mení svoj vzhľad. Ešte pred pár rokmi sa výstavba sústredovala viac-menej po oboch stranách hradskej akousi neorganickou zástavbou. Dnes sa už množia domy i v bočných, menších uličkách obce. Pre novostavby sa využívajú i prieluky /prázdne vŕšcie plochy medzi dvoma domami/. Obec Záhorce už prestáva mať charakter dediny s tzv. jednou ulicou popri hlavnej ceste, pretože sa začínajú hodne budovať i dosiaľ menšie, bočné uličky i ulice. Voľne stojace domy nadalej uplatňujú v Seleštanoch, kde stavajú domy zväčša popri hlavnej ceste.

H o s p o d á r s t v o :

V poľnohospodárstve oproti minulému roku nenastali veľké zmeny v pestovaní druhov poľnohospodárskych plodín. Nadalej sa naplno využíva mechanizácia prác na poli. Poľnohospodári jej sú dôverujú, snažia sa uplatňovať v praxi všetky výdobytky vedy a techniky, ktorá im pomáha zvlášť v zložitejších a náročnejších podmienkach a terénoch.

S ú t a ž e a B S P :

Socialistické súťaženie sa orientovalo na plnenie plánovaných úloh a na odhalovanie úzkych rezerv vo výrobe. Celkovo v roku 1979 bolo prijatých 211 socialistických záväzkov: 205 individuálnych, 5 kolektívnych a jeden celopodnikový. Záväzok prijatý na počest 35. výročia SNP, 30. výročia socialistického poľnohospodárstva a IX. zjazdu JRD činil hodnotu 496.300 Kčs. Bol splnený na 104,3 % vďaka obetavosti členov. Dobré výsledky sa dosiahli na úseku živočíšnej výroby, kde ošetrovatelia dojníc správnou zoohygienou a ošetrovaním mlieja nemali mlieko zatriedené do III. akostnej triedy, čím zvýšili celkové tržby za mlieko.

Treba vyzdvihnúť príkladnú prácu kolektívu dojíčov a krmičov kráv na stredisku v Záhorciach. Títo svoj záväzok splnili na 130,7 %. Druhý najlepší kolektív bol kolektív opravárov poľnohospodárskych strojov. Splnil svoj záväzok na 114,9 %. Ostatné kolektívy svoje záväzky nesplnili.

Niektoré ukazovatele v plnení plánu poľnohospodárskych plodín:
Obiliny boli pestované na výmere 800 ha, z toho pšenica
ozimná na výmere 600 ha a jačmeň jarný na 200 ha. Pšenici ozimnú
museli na výmere 150 ha dosiať jačmeňom jarným. U ozimnej pšenice
bol plán splnený na 58,9 % v dôsledku zlého prezimovania a veľkého
sucha v mesiacoch máj a jún.

Konský bôb ako kŕmnú strukovinu pestovali na 110 ha. U tejto
plodiny bol plán splnený len na 13,5 %. Príčinou nesplnenia plánu
bolo hlavne veľké sucho od jarných mesiacov až do zberu, následkom
čoho bolo nerovnomerné kvitnutie a opadanie značnej časti kvetenstva.

Kukurica na zrno bola pestovaná na výmere 300 ha, z toho 50 ha na osivo. Plnenie plánu na 55,3 %. Príčina: veľké sucho
v neskorých jarných mesiacoch. Došlo k značnému zaburineniu porastov, čo zabrzdilo vývoj porastu kukurice.

Z technických plodín zemiek skoré boli pestované na výmere 20 ha. Oproti plánu 2.500 q /metrických centov/ sa dopestovalo len 1.539 q, čo predstavuje plnenie plánu len na 61,6 %-v dôsledku sucha nedošlo k vytvoreniu dostatočného počtu a veľkosti hlúz.

Cukrovú repu pestovali družstevníci na 130 ha. Plán bol splnený na 59,9 %. Najväčší podiel na nesplnení plánu má veľké sucho v letných mesiacoch. Ono zapríčinilo slabší vývoj buliev.

Zber krmovín sa uskutočňoval samochodnými kosačkami a rezačkami preto, aby sa dosiahlo nielen rýchly a včasné, ale i kvalitný zber krmovín z ornej pôdy.

Ďatelina červená pestovala sa na 150 ha. Plán splnený na 82,5 % z dôvodu, že boli ponechané parcely na semeno na výmere 60 ha, z ostatných plôch bola zobraťa len jedna kosba, aj tá bola poškodená suchom.

Lucerna - taktiež na 150 ha. Plán len na 69,1 %, lebo 29 ha museli vyorať následkom zlého prezimovania.

Na úseku pestovania zeleniny plánovaná produkcia 1,117 tisíc Kčs bola splnená len na 45,7 %. Tento slabý stav spôsobili prírodné živly: v skorých jarných mesiacoch silné mrazy, v neskorých letných mesiacoch víchrice, ktoré poškodili fóliové kryty a porasty niektorých drzhov zeleniny, ako uhorky-nakladačky, šalátové, pa-

priky pod fóliami, tiež vo voľnej pôde.

Na úseku v i n o h r a d n í c t v a boli uskutočnené všetky práce v agrotechnickom termíne. Hoci práce boli spravené načas a kvalitne, nebol dosiahnutý očakávaný efekt.

Ako vieme, v roku 1978 rodiace vinohrady zvlášť v Záhorciach na výmere 54 ha boli poškodené mrazmi a ľadovcom. Neboli tiež dosiahnuté plánované jedince na jednom hektári.

Aj na úseku pestovania o v o c i a silné mrazy na jar poškodili ovocné stromy až na 90 %. Ďalej veľké sucho a horúčavy zapríčinili opad plodov po odkvitnutí, čo malo za následok, že z plánovanej produkcie 453 tisíc Kčs sa dosiahlo len 76.000 Kčs. Percento plnenia -17 %.

Úžitkovosť hospodárskych zvierat za rok 1979 je vyjadrená v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ	Skutočnosť r.1978	Plán 1979	Skutočnosť r.1979	% plnenia plánu	Index 78/79
Dojivosť na 1 kr.	2.733	3.000	3.038	101,2	111,1
Doj. na kus/deň	7,47	8,22	8,32	101,2	111,3
Váh.prírastky HD	0,719	0,716	0,535	74,7	74,4
Z toho výkrm HD	1,026	1,0000	0,880	88,0	85,7
Počet narod.teliat	445	484	465	96,0	104,4
Počet odchov.tel.	414	455	424	93,1	102,4
Uličnuté prasatá	2.680	4.147	2.880	69,4	107,4
Odchované pras.	2.456	3.950	2.623	66,4	106,7
Narodenie jahn.	127	110	48	46,6	37,7
Odch.prasa na 1 pras.	14,03	17,5	11,87	67,8	84,6
Odch.tel na 100 kráv	84,4	92,1	90,0	97,7	106,6

V záujme zvyšovania kvality i celkových pracovných výkonov na jednotlivých úsekoch využívali polnohospodári všetky príležitosti, aké im poskytovala družstevná škola práce, televízna škola pokrokových skúseností a ďalší rozvoj socialistického súťaženia.

Nevšednou udalosťou v našej obci bola účasť členky JRD, Márie Filipo-vej-chovateľky hydiny/brojlerov/, na IX.zjazde JRD v Prahe v dňoch 10.-13.marca 1979.

P r i e m y s e l a o b c h o d :

Naša nevelká obec polnohospodárskeho charakteru sa nemôže popýšiť

existenciou nejakého podniku či závodu. Najbližší závod je nedaleká Tesla v Pesošanoch. Vyrábajú sa tu relé do telefónnych prístrojov, hlavne do zahraničia, ale i pre domáci trh. Tu si našlo zamestnanie aj niekoľko žien z našej obce.

Dňa 1. novembra 1979 sa pri JRD Želovce so sídlom v Záhorciach vytvorila tzv. pridružená výroba na šitie zvrškov panskej obuvi. Pracovať tu začalo 25 žien-družstevníčok, väčšinou zo Záhorieca, ktoré absolvovali zaškolenie s praxou v Závodoch 29. augusta-Zlaté Moravce. Vedúcou majsterkou šijacej dielne sa stala taktiež obyvatelka Záhorieca Katrína Bartóková.

Začiatky spustenia prevádzky boli ľahké. Robotníčky, ktoré sa zúčastnili zapracovania v Zlatých Moravciach, zakrátko opustili svoje pracovisko. Stanovené normy sa im zdali byť privysoké. Nové pracovné sily už absolvovali prax na domácej pôde.

Práca je náročná, zodpovedná, treba presne prihliadať zvlášť na kvalitu ušitých zvrškov.

Po prekonaní počiatočných ľahkostí sa práca v dielni začala daríť.

Predajne Jednoty v Záhorciach i Seleštanoch poskytujú našim občanom dostačok základných druhov tovarov. Obyvateelia sú s nákupom v predajniach spokojní, i keď občas nastáva obdobie nedostatkového tovaru. Stáva sa to zvlášť s ryžou a soľou v období domáčich zakálačiek, s octom v období zakladania uhoriek a podobne. Takyto jav sa však nevyskytuje len u nás.

Čo do množstva spotreby jednotlivých druhov tovarov, obyvateelia hodenne vykupujú cukor v období zberu hrozna, koreniny a ryžu v období zakálačiek, múku, soľ, práškový cukor a iné potravinové články v čase pred rôznymi sviatkami.

Politický a verejný život:

V tomto roku dochádza k väznej zmene vo funkcií predsedu MNV. Doterajšia predsedkyňa Emília Jánošíková odchádza opäť pracovať na svoje pôvodné miesto - ONV/Okresný národný výbor/odbor školstva vo Veľkom Krtíši.

Na jej miesto je od 1. novembra menovaný Ján Príbeli zo Seleštian, ktorý do tohto termínu pracoval v miestnom JRD. Vo funkcií jeho podpredsedu nadálej ostáva Štefan Filip, tajomníkom MNV Jozef Pohánka. Ku zmene členov Rady MNV taktiež nedochádza.

Celkovo pri MNV pracuje päť komisií nasledovného charakteru a zatúpenia:

1.komisia ochrany verejného poriadku-rieši vyskytnuvšie sa spory menšieho charakteru v rámci pôsobnosti MNV.Jej členmi sú:

Príbeli Ján
Šramka Jozef
Strhár Juraj
Strhár Pavel
Kiššimon Michal

2.komisia sociálna-stará sa o záležitosti dôchodcov,nemocných,nevládnych,osamote žijúcich ľudí a podobne.Zloženie komisie:

Čestvenová Anna
Mäsiarová Mária
Michňa Pavel

3.komisia finančná-dáva návrhy na hospodárenie s financiami pridelennými MNV-u a prehodnocuje jeho ropočtovanie.Pracuje v tomto zložení:

Móč Ján
Balga Ján
Pohánka Ján /Štefan/

4.komisia kultúrno-školská-má na starosti záležitosti týkajúce sa žiakov a mládeže.Členovia komisie:

Šramková Zdena
Jakuba Ján
Rumanová Blažena

5.komisia pre výstavbu-pomáha všetkým záujemcom o súkromné stvby riešiť problémy súvisiace s vybavovaním pozemku,stavebného povolenia atď. Členovia:

Mäsiar Ondrej
Filip Jozef
Filip Štefan

Rok 1979 je rokom slávneho 35.výročia Slovenského národného povstania.Už nástup do tohto jubilejného roku je plný nadšenia a pracovnej iniciatívy:chrániť a nadalej zveľaďovať to,čo bolo pred tridsiatimi piatimi rokmi ľažko vybojané.

v duchu tejto veľkej udalosti sa konajú aj oslavy SNP,a to spoločným stretnutím obyvateľov v Kultúrnom dome v Záhorciach.Po odznení hymien slávostného príhovoru sa überá lampionový sprievod obcou až na estne ihrisko.Na jeho okraji je podpálená veľká vatrá na počesť SNP. Po do noci zneli tóny melodií-smutných i veselších,ktorými si priičastníci povstania heraz spríjemňovali trpké chvíle pobytu v horách.

V súvislosti s týmito oslavami možno hovoriť o doslovnej manifestácii. Účasť obyvateľov Záhorie bola veľmi bohatá už aj preto, že sa pre táborák volilo miesto blízko v obci.

V Šeleštanoch bola taktiež zapálená vatra, účasť obyvateľov na oslavách bola rovnako dobrá.

Okrem spomínaného slávneho výročia sa už tradične konali v obci oslavy MDŽ, 1. a 9. mája, oslobodenia obce. Hlavným organizátorom týchto sviatkov bol MŠV v spojení s DiO KSS a organizáciami NF.

Práca v spoločenských organizáciách:

TJ Družstevník - Záhorce sa čo do aktivity i v tomto roku radí medzi aktívne organizácie NF. K najdôležitejším futbalovým stretnutiam roka patrí popoludnie 18. marca, kedy naši futbalisti zohrali priateľské stretnutie s TJ Družstevník Sklabiná - účastníkom I. A triedy skupiny B.

Dňa 30. júna usporiadali Agrochemické podniky Stredoslovenského kraja športové podujatie: futbal, volejbal. Zároveň sa uskutočnilo spoločenské stretnutie s futbalistami zo Sudic / Maďarsko / - stretnutie veľmi dobrej úrovne, ktoré kladne ohodnotilo hlavne poriadateľskú prácu.

Rovnakej úrovne bol zápas našich futbalistov s maďarskými futbalistami z Patvariec, ktorí sa budú čo najskôr snažiť príjemnú atmosféru stretnutia oplatíť na domácej pôde.

MO ZČSSP - plnila i ďalej svoje základné poslanie: rôznymi formami prispievala k upevňovaniu bratských československo-sovietskych vzťahov. Organizácia sa podielala na príprave osláv z príležitosti 9. mája - Dňa víťazstva, výročia SNP a oslobodenia obce. K výročiu narodenia i úmrtia Vladimíra Iljiča Lenina odzneli rozhlasové relácie. Členovia MO sa zúčastnili jednodňového témetického zájazdu Po stopeach SNP trasou: Zvolen - Kremnička - Banská Bystrica.

Veľmi dobrú činnosť nadalej odvádzá organizácia Zväz zarmu, ktorej predsedom je Ján Bodíš. Poriadajú rôzne strelecké súťaže, i v rámci okresu dosahujú v nich dobré výsledky. Členovia tejto organizácie sa pričinujú aktívne i brigádnickou pomocou v obci, hlavne pri skrášľovaní životného prostredia, úpravou strelnice nedaleko Seleštian a podobne.

S Z Ž sa nadalej podieľa svojou dobrou prácou na plnení úloh pri zveľaďovaní životného prostredia, brigádami v JRD-zvlášť pri zbere

úrody, organizovaním výstavky ručných prác a finančným príspevkom na Fond solidarity.

Členovia Z P O si považujú za svoju povinnosť zvlášť v období pred zimnou vykurovacou sezónou uskutočniť preventívne prehliadky povál a okolia komínov. Veľmi dobre v tomto roku pracovalo žiacke požiarne družstvo, ktoré robilo organizáciu dobré meno i v rámci okresnej súťaže.

MO Č S Č K si plnila svoje poslanie hlavne získavaním čestných darcov krvi, pričinôvala sa svojou účasťou i na brigádach pri úprave kvetinových záhonov okolo pomníka padlých z vojny, v parku MNV, okopávaním priesad zeleniny v tunajšom JRD a podobne.

O b y v a t e l s t v o :

Celkový počet obyvateľov je 827, z toho v Záhorciach 558, v Seleštanoch 169. Počet živonarodených detí pätnásť-osem dievčat a sedem chlapcov. Radostnou udalosťou v živote našej obce bol prírastok novonarodených detí v podobe dvojičiek. Bolo to 29. mája, kedy sa manželom Kristíne, rodenej Dolovej a Ladislavovi Gemerovi narodili dva chlapci: Ladislav a Mario.

Za spomínaný rok umrelo celkovo 16 občanov, čo je v porovnaní s predošlými rokmi dosť veľa. Z tohto počtu bolo šesť žien a desať mužov.

S o c . p o m e r y a z d r a v o t n í c t v o :

Životná úroveň obyvateľstva je na čoraz vyššej úrovni. Starostlivosť o človeka je hlavná úloha našej socialistickej spoločnosti.

Štát sa zvlášť zaujíma o starších, chorlavých a osamote žijúcich ľudí. I v tomto roku z doplnkovej starostlivosti pre 64 prestárych občanov bola u nás rozdelená čiastka 24.000 Kčs. V priemere 300-korunový príspevok poslúžil občanom pri nákupe uhlia, potravín a podobne.

Zdravotnícke služby nadalej spadali do kompetencie Obvodného zdravotného strediska v Želovciach, kde sa situácia v obsadení lekármi oproti minulému roku nezmenila.

Š k o l s t v o a k u l t ú r a :

V oblasti školstva dochádza v obci k vážnej zmene. Základná škola

s jednou triedou, v ktorej sa vyučovali žiaci prvého, druhého i treťieho ročníka, je zrušená. Integrujú/pripájajú/ ju do Želoviec, takže už i najmenší prváčikovia sú do školy nútení cestovať autobusovým spojom. Celý inventár školy bol prevezený do Želoviec.
Doterajší riaditeľ školy i učiteľ v jednej osobe, Ján Jakuba, odchádza pracovať ako administratívna sila na ONV-odbor školstva vo Vankom Krtíši.

V Materskej škôlke bolo zapísaných 33 detí, prevádzka bývala plynulá, s výnimkou prázdninových mesiacov, kedy si personál čerpá dovolenky a robí sa veľké upratovanie s prestriekaním miestnosti, menšími opravami a podobne.

Kultúra v obci nadalej používa. Celkovo sa sústreduje najviac na usporadúvanie rôznych osláv z príležitosti významných výročí. Kultúrne programy na tieto podujatia dodáva základná škola, po jej zrušení pokračuje materská škola, prípadne žiaci zo Základnej deväťročnej školy v Želovciach.

Okrem osláv bývajú v Kultúrnom dome rôzne schôdze viacerých spoločenských organizácií, výročné schôdze JRD, spoločenské zábavy a sviadobné hostiny.

Nadalej v miestnej knižnici pracuje jedenkrát v týždni Ján Jakuba, ktorý sa o knihy nadalej stará a vypožičiava ich zvlášť školskej mládeži.

Pozn.: Záznam bol prejednaný a schválený na zasadnutí R-MNV dňa 12. októbra 1982 uznesením č. 42/1982.

vlastnor. podpis taj. MNV

Pečiatka MNV

vlastnoruč. podp. preds MNV